

Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΑ

Υπό HUBERT FOSS

—Το μεγάλο μουσικό γεγονός του μηνός—και όλου του έτους—ήταν η πρώτη παράσταση της όπερας του "Άρθουρ Μπλίκ, «Οι Όλύμπιοι» (THE OLYMPIANS) με την όποια έκαμε την έναρξη των χειμερινών της παραστάσεων η Βασιλική Όπερα στο Κόλιν Γκάρντεν του Λονδίνου. Η προεπίρα συνεκέντρωσε πολλούς επισκέπτες από την Εύρώπη, καθώς και διακεκριμένους μουσικούς, συγγραφείς και μέλη της άριστοκρατίας.

«Οι Όλύμπιοι» έγκαινιάζουν ένα νέο είδος στη σύγχρονη όπερα. Είναι λίγο άπ' όλα κομωδία, τραγωδία, φαντασία, θέαμα. Το λιμπρέτο είναι γραμμένο από το διάσημο θεατρικό συγγραφέα, Τζ. Μπ. Πρίστλεϋ, που έργαστηκε μαζί με το συνθέτη επί τέσσερα χρόνια γι' αυτήν την όπερα. Κανείς βέβαια δεν άμφίβαλλει για την τέχνη του Πρίστλεϋ σαν θεατρικού συγγραφέα. Άπ' την άλλη μεριά ο συνθέτης Άρθουρ Μπλίκ έχει μεγάλη θεατρική πείρα (πρώγμα που δέν είναι γενικά γυνά). Άπ' το 1919 άρχισε τη θεατρική του σταδιοδρομία, γράφοντας μουσική άποκροση για θεατρικά έργα. Άργότερα, το 1923, πήγε στη Σάντα Μπαρμπορα της Καλιφορνίας (Ηνωμ. Πολιτεία) όπου έκανε τον ήθοποιό και τον συνθέτη, αργότερα δέ, το 1935, στράφηκε στον κινηματογράφο, ανέβασε το έργο του Χ. Τζ. Ούέλς «Ο Κόσμος του Μέλλοντος», (THINGS TO COME), και από τα 1937 κι έδω, έγραψε τρία θεαματικά μυαλλέτα—CHECKMATE, MYRACLE IN THE GORBALS και ADAM ZERO. Ο Μπλίκ έχει ταλέντο ζωγραφικής είναι δέ και φίλος πολλών ποιητών και μυθιστοριογράφων.

Στην όπερα «Οι Όλύμπιοι» χρησιμοποιούνται όλα τα θεατρικά και μουσικά μέσα. Σαν θεατρικό έργο είναι πρώτη τάξεως. Σ' αυτό ο Έρμης ή η Άφροδίτη δέν τραγουδούν ο πρώτος είναι μόνο ένας χορευτής μυαλλέτος ή η δεύτερη μία ήθοποιός μ' έξαιρετική όμορφιά. Η όπερα αυτή έχει μυαλλέτο και χορωδία. Ζωτικό μέρος στο έργο παίζουν τα σκηνικά, ή δέ μουσική που προορίζεται για το τραγούδι, έχει γραφεί με μεγάλη φρόντιδα, χωρίς να παραβλέπεται ή η σημαντικότητα του ρόλου της όρχηστρα. Η πλοκή έχει υπό βάση ένα μεσαιωνικό θρόλο· σύμφωνα μ' αυτόν οι άρχαιοί θεοί άρχισαν να κάνουν τη ζωή τους σαν ήθοποιοί ενός περιοδεύοντος θέατρου. Στην όπερα, τους βλέπουμε σε μία μικρή πόλη της Νότιας Γαλλίας, στα 1836. Είναι μία καλοκαιριάτικη νύχτα, και, όπως λέει ο θρόλος κάθε δέκα χρόνια, στις 21 Ιουνίου, οι φτωχοί αυτοί ήθοποιοί, ξαναπαίνουν τη θεϊκή τους ύπόσταση. Στην πρώτη πράξη τους βλέπουμε να μνη έρχουν να πληρώσουν το νοίκι τους· στη δεύτερη πράξη, όταν τους παίρνει για να παίξουν στο σπίτι του ένας πλούσιος φίλδεργος του χωριού, είναι πάλι θεοί: Άρης και Βάκχος, Ζεύς και Άρτεμις, Άφροδίτη ή Έρμης. Είναι μία πολύ ρωμαντική πράξη, γιομάτη χρώμα, κίνηση και πλούσια άμνη γιά χορωδία. Στην τρίτη πράξη, έχουν ξαναγίνει άνθρωποι, μ' όλη την πού είχαν πριν. Ο συνθέτης όμως και ο συγγραφέας μάς δίνουν σ' αυτήν την πράξη ένα χαριτωμένο μίγμα κομωδίας και τραγωδίας. Κι ένα στο τέλος οι άπαράιτητοι» έρωτευμένοι παντρεύονται, βλέπουμε τους δασυγους Όλύμπιους να φορτώνουν το άπόρρονητα τους

και να παίρνουν το δρόμο για την έπιόμενη πόλη.

Το έργο έχει πολύ καλή άρχιτεκτονική, και ή μουσική του Άρθουρ Μπλίκ είναι πραγματικά άριστούργη. Παρουσιάζει μεγάλη έπινοτικότητα, χιούμορ, δραματικότητα και ρωμαντισμό. Η όπερα αυτή, χωρίς άμφιβολία, είναι ή κορωνίδα της σταδιοδρομίας του Μπλίκ σαν μουσικού, παρ' όσον δέν έχει διακριθεί από συνθέτης και πριν γράψει αυτό το έργο, τόσο, ώστε να του άνατεθεί ή Διεύθυνση του Μουσικού Τμήματος του Β. Β. C. από το 1942—1944. Ο Μπλίκ συμπληρώνει έφετος τα πενήντα του χρόνια, μά είναι άρκετά νέος άκόμη ώστε να έλπίζουμε ότι μία καινούρια δημιουργική περίοδος άρχίζει ν' άνθει τώρα στη ζωή του, και να περιμένουμε κι άλλα έξαιρετικά έργα σαν κι αυτό· που σίγουρα σ' άνεβαίνει σε πολλά θέατρα κι έξω από την Άγγλία.

Η όπερα όμως αυτή, έκτος άπό το θεατρικό και το μουσικό μέρος, παρουσιάζει και σ' άλλα σημεία πολύ ένδιαφέρον. Ο Δρ. Κάθλ Ράγκ διέθυνε την όρχηστρα και ο νεαρός διευθυντής του Θεάτρου Πίτερ Μπρούκ, ήταν ο σκηνοθέτης. Όλοι οι τραγουδιστές ήταν Άγγλοι, έκτος τριών: της Σίρλεϋ Ράσελ, που είναι Άμερικανίδα, του Θόρσταϊν Χάνεσσον, που είναι Ίσλανδός, και του Κέννeth Σέν, που είναι Βιεννέζος. Όπόσσο ο μεγαλύτερος έπασιος άνήτης στον Χόουελ Γλάν (μπάσο), στην Έντιθ Κόουτς (κοντράλτο) και στο Τζέιμς Τζόνστον (τενόρο).

—Άξιζεί να πώ δύο λόγια για μά ώρατα πρωτοβουλία του Φ. Γούντχαους. Ο θέατρος του Φρέντερικ Γούντχαους, ο όποιος άποτελείται από τέσσερας τραγουδιστές και πέντε ήθοποιούς, έδωσε τελευταία στο Λονδίνο μερικές παραστάσεις του είδους που ο Γούντχαους τ' ονομάζει «INTIMATE OPERA». Ο θέατρος αυτός ανέβασε συνεχώς, επί 20 χρόνια, μονόπρακτες όπερες σ' όλες τις Άγγλικές έπαρχίες—σε σχολεία και σ' έκκλησίες, σε στρατώνες και σε μικρά θέατρα χωριών. Τον περασμένο χρόνο, έδωσε περισσότερες από διακόσιες παραστάσεις. Σήμερα το ρεπερτόριο του άποτελούσν ώρατα έργα όπως: «IL MAESTRO DI MUSICA» του Περγκολέζι, «Δόν Κιχώτης» του Χένρυ Πάρσελ, «THE PRESS GANG» του Χένρυ Κάρεϋ, «THE COFFEE CANTATA» του Σ. Μπάχ, κι άλλες μονόπρακτες όπερες του Όφφενμπαχ, Τσάρλς Ντίμπιτ και Τζέιμς Χούκ. Ο κ. Γούντχαους παρουσιάζει επίσης στο κοινό όρισμένα τραγούδια του 18ου αιώνα, που τα τραγουδά ο ίδιος.

—Το Φεστιβάλ του Έπιμυθίου παρουσιάζει φέτος μεγάλη κίνηση και τώρα κατατρονούνται τα σχέδια για το Φεστιβάλ του 1950. Το ποσόν που συγκεντρώθηκε από την πώληση των εισιτηρίων ξεπέρασε τις 120.000 λίρες, και υπολογίζεται ότι κατά τις τρεις βδομάδες που κράτησε το Φεστιβάλ, έρχονταν στο Έπιμυθιο 50.000 άτομα την ημέρα. Έλπίζεται ότι τόν έρχόμενο χρόνο θα παίξουν στο Φεστιβάλ αυτό ή όρχηστρα της Σκάλας του Μιλάνου ή ή κρατική όρχηστρα του Γαλλικού Ραδιοφωνικού Σταθμού.

—Το Φεστιβάλ των Τριών Χορωδιών έγινε φέτος στο Χάρφον. Το Φεστιβάλ αυτό, που είναι ένα από τα καλύτερα έπαρχιακά φεστιβάλ ής Άγγλίας, έχει

Ιστορία 125 ετών. Οργανώνεται κάθε χρόνο, διαδοχικά, στο Γκλδστερ, στο Γουότερ και στο Χάρφορντ. Οι συναυλίες δίνονται στη Μητρόपालη—κι οι τρεις αυτές πόλεις έχουν θαυμάσιους καθεδρικούς ναούς— και, παίζει η Συμφωνική Ορχήστρα του Λονδίνου, που ηγαίνει ειδικά γι' αυτό το φεστιβάλ, με διευθυντή τον αρχιμουσικό του Καθεδρικού ναού της πόλης όπου δίνεται αυτό το φεστιβάλ. Λαμβάνουν μέρος κι οι τρεις χορωδίες των τριών αυτών πόλεων, αποτελούμενες από εξοικεισμένους τραγουδιστές. Στο φεστιβάλ αυτό ακούγονται έργα παλιών και σύγχρονων αγγλικών συνθετών, πάντοτε δέ αφιερώνεται μία βδομάδα σε παγκοσμίως γνωστά μουσικά έργα, όπως: Τά Πάθη κατά Ματθαίον, η Λειτουργία σε σι Έλασον του Μπάχ, τα μεγαλύτερα έργα για χορωδία του Έλγκαρ, το Ρέκβιεμ του Βέρντι, ο Ούγγρικός φιαλμός του Κόνταλι, η Ποιμενική Συμφωνία του Βών Ούπλιανς, η II Συμφωνία του Μπετόβεν κι η II του Μπράμς. Το έργο που παίχθηκε για πρώτη φορά φέτος ήταν το **Κοντσέρτο για Κλαρινέτο του Τζέρναλντ Φίντσι**, ενός συνθέτη ο οποίος δεν κατάχρησε τη φήμη ακόμα, παρ' όλο που είναι σήμερα 49 ετών. Κι όμως η μουσική του ξεπηδά βαθειά μέσα από την Άγγλική παράδοση. Ο Φίντσι έχει απόλυτη κατανόηση της αγγλικής ποίησης, από τον Τόμαν Τραχερν ως τον Τόμας Χάρντι, και βαθύ θρησκευτικό αίσθημα. Τα κοντσέρτα για κλαρινέτο δεν είναι κάτι το συνηθισμένο, και το λυρικό αυτό έργο είναι ένα πραγματικό δάρο για τους σολιστές αυτού του όργάνου.

—Ο Άγγλος συνθέτης δρ. Τζών Άιρλαντ, συμπλήρωσε φέτος τα 70 του χρόνια και το γεγονός γιορτάστηκε, στα Προμενέιντ Κόνσερτς του Χένρυ Γούντ, με μία συναυλία ειδικά αφιερωμένη σε έργα του. Ο Τζών Άιρλαντ είναι ένας από τους λίγους συνθέτες της Άγγλικής μουσικής αναγέννησης, που έβριξε μία έκδηλη προτίμηση για το πιάνο, και τα έργα που έχει γράψει γι' αυτό το όργανο είναι πολύ αγαπητά στο κοινό. Έχει γράψει επίσης και τραγούδια που γνώρισαν μεγάλη επιτυχία. Ο Άιρλαντ είναι κατά βάθος ρομαντικός, κι ο τρόπος που εκφράζεται είναι πολύ αντικειμενικός, παρ' όλο που είναι καταφανής στα έργα του η επίδραση του Στραβίνσκυ, που έπεμβαίνει θα έλεγα για να διορθώσει τα πολύ ρομαντικά του ένστιχτα. Με την πάροδο των ετών ο Άιρλαντ άρχισε να συνθέτει μεγαλύτερα έργα. 'Ανάμεσα σ' αυτά αναφέρω τη Σονάτα για Βιολοντσέλλο, το Κοντσέρτο για Πιάνο, την Εισαγωγή «Λονδίνο» και το έργο για χορωδία «THESE THINGS SHALL BE». Ίδιαίτερος το Κοντσέρτο του για πιάνο είναι ένα έργο παγκόσμια γνωστό, κι έχει παιχτεί πολλές φορές στο εξωτερικό.

—Τελευταίως το Β. Β. C. αναδιοργάνωσε την «Ορχήστρα του Θεάτρου» του, που σήμερα είναι γνωστή σαν «Ορχήστρα της Όπερας» και δεν έχει καμιά σχέση με τη Συμφωνική Ορχήστρα και την Ορχήστρα Έλαφράς Μουσικής του Β. Β. C. τη διευθύνει ο Στάνφορντ Ρόμπινσον, ο οποίος είχε κι άλλοτε αυτήν τη θέση. Η ορχήστρα αυτή συστάθηκε στα 1931, και είχε 24 μουσικούς, ύστερα όμως μεγάλωσε πολύ στα 1938, για να μπορέσει να καλύψει όλες τις ανάγκες του VAUDEVILLE, και τότε ανέλαβε να παίζει όπερες, μαζί με μία ειδική μόνιμη χορωδία υπό τη διεύθυνση του Ρόμπινσον. Σήμερα που αναδιοργανώθηκε, έχει 63 μουσικούς, μόνιμους, πολλοί δε

απ',αυτούς είναι από τους καλύτερους Άγγλους εκτελεστές συμφωνικής μουσικής. Το κύριο της έργο θα είναι να παίζει όπερες, άποσπάσματα από όπερες και όπερέττες. Ο κ. Ρόμπινσον θα χρησιμοποιήσει επίσης τους μουσικούς του στα λαϊκά «Σέρνεϊντ Κόνσερτς» και σε μία σειρά συναυλιών, που είναι γνωστές με τον τίτλο: «Οδηγός του Μέσου ανθρώπου στη Μουσική» και πραγματοποιούν ένα πολύ τομηρό σχέδιο.

—Ο διακεκριμένος Βενέζος συνθέτης και καθηγητής της μουσικής δρ. Έγκον Βέλλετς μένει από δεκαετίες στην Άγγλία, σαν ύφηγητής στο Πανεπιστήμιο της Ώξφόρδης. Έκτός από τις συνθέσεις του—όπερες κι έργα για όρχηστρα—ο Βέλλετς είναι γνωστός σ' όλο τον κόσμο σαν αδθεντία στη Βυζαντινή Μουσική. Η εργασία του σ' αυτό το πεδίο συγκεντρώνεται στο βιβλίο του «Ιστορία της Βυζαντινής Μουσικής και ύμολογίας» «A. HISTORY OF BYZANTINE MUSIC AND HYMNOLOGY», που έξεδόθη τώρα τελευταία από το Τυπογραφείο του Πανεπιστημίου της Ώξφόρδης. Για το σημαντικό αυτό βιβλίο οι Τόμας γράφουν: «Εκείνο που εύχαριστεί τον αναγνώστη όταν διαβάσει αυτήν την αξιόλογη αλλά άπλά γραμμένη ιστορία, είναι ότι βρίσκεται ανάμεσα σε δύο κόσμους: έναν άγνωστο, και γι' αυτό γεμάτο ενδιαφέρον, κι ένα γνωστό σ' αυτόν από τη Βίβλο, τον Πλάτωνα και τις Ιεροτελεστίες των Χριστιανικών εκκλησιών». Είναι πραγματικά μία μεγάλη τιμή για το Τυπογραφείο του Πανεπιστημίου της Ώξφόρδης το ότι χάρισε στον κόσμο τη σοφία, που με τόσο κόπο άπόκτησε ο δρ. Βέλλετς.

HUBERT FOSS